

Българското научно-техническо разузнаване (НТР)

Дейността по придобиване на разузнавателна научно техническа информация с цел подпомагане развитието на стратегически сектори на Българската икономика, бе организирана в Управление научно техническо разузнаване /УНТР/ в структурата на ПГУ-ДС към МВР, т.е. външното разузнаване на Р. България.

Представения материал е един анализ и факти от историята, задачите, структурата и дейността на НТР, през погледа на живи кадрови служители към май 2019 г. Ние сме назначени на работа в българското разузнаване, раздела НТР в периода от 1965 г. до 1975 г. Работили сме практически до неговото закриване, в различно качество – от изпълнители до ръководители на различни нива в НТР в и към ПГУ-ДС-МВР и много често в различни структури свързани с развитието на българската икономика.

Това е опит да систематизираме основните моменти от тази дейност, която досега е целенасочено и предимно негативно и изкривено отразявана дейност. Обществено достъпните пожълтели страници, са само една и често по-малката част от миналото. Те се преписват от хора, например такива, които не са били родени, когато действа НТР. Други, които не са имали нещо общо с тази дейност, трети работили малко и в отделни направления на събирателното понятие ДС и затова решили, че знаят нещо и за НТР. Всички те, трудно се вмести в категорията на свидетелите на историята.

Ние считаме, че НТР е изиграл положителна роля за развитието на икономиката на България.

С нашия разказ се опитваме системно и последователно да извадим „въглените, а не пепелта“ за тези 33 години съществуване. НТР се роди преди 60 години през 1959 г. в рамките на българското разузнаване ПГУ-ДС и просъществува до преди 27 години. За нас „въглените“ от това минало трябва да се познават. Положителната оценка идва от обективните сравнения, числа и разбира се мнение на чужди тогава на България специални служби. Използваме днешния език и понятия, за да бъдем максимално разбираеми, въпреки че всяка оценка за това време с днешната мярка крие съществени рискове. В качеството си на български офицери, ние съзнателно се ограничаваме в предоставяната лична информация, за да предотвратим в максимално възможната степен вредни последствия особено за хората, които са ни помагали. Следваме аксиомата на всяко разузнаване - лични подробности могат да се разкриват най-рано един век след събитията, като тези премълчавани лични подробности, не променят картината по същество.

1. Защо НТР и защо ПГУ-ДС-МВР ?

Направлението Научно-техническото разузнаване на българското разузнаване е създадено поради национални и международни причини, като:

1.1 България след края на Втората световна война е бедна, малка аграрна страна с отворена икономика.

Българските цели след Втората световна война са били не просто възстановяване, а съществено развитие. След 1955 г. започва този процес на ускореното развитие на икономиката на България. Възможностите за развитие са силно ограничавани и

заради външни и независещи от България причини. Съществен пример е достъпа до върховите технологии от целия свят, който никога не е бил свободен.

Трябва изрично да посочим, че днес и преди битуват неточни понятия тъй като невярно се използва ограничен превод от английски език – „високи“ технологии, въпреки че използваната аналогия идва от алпинизма. Затова има базови, междинни и върхови технологии. Те в значителна степен са и показател за стабилност и водеща позиция на конкретния отрасъл. При базовите и междинните технологии има шерпи. Нагоре – за съществено развитие трябва върхови технологии.

1.2 Студената война – за нейно начало се смята [речта](#) на Чърчил от [5 март 1946 г.](#) в [университета](#) в американския град [Фултън](#), когато „От [Шчечин](#) на [Балтика](#) до [Триест](#) на [Адриатика](#) върху [континента](#) падна [желязна завеса](#)“. По време на Студената война са създадени два противостоящи военно-политически съюза [НАТО](#) (през 1949 г.) и [Варшавски договор](#) (през 1955 г.). През 1949 г. е създаден Съветът за икономическа взаимопомощ (СИВ) организация на [социалистически страни](#) за икономическо развитие.

През 1980 г., има ескалация приемана като „Втора студена война“ (1979 – 1985). Студената война не е класически военен, политически или медиен конфликт. Това е стратегия за надмощие с всички сили и средства, над страните останали под съветски контрол на база международните споразумения от Техеран-Ялта–Потсдам за устройството на света след Втората световна война.

1.3. **КОКОМ - Координационен комитет за контрол на износа**, е международна договореност на ограничен брой от близо 25 държави, с администрация в [Париж](#), създадена от страните от [Западния блок](#) (главно от [НАТО](#)) през [1949](#) година за многостранен контрол на износа в [СССР](#) и другите страни от СИВ. Той съставяше списъци на „стратегически“ стоки и върхови технологии с възможна двойна (гражданска и военна употреба), забранени за износ в страните от Източния блок, налагаше ограничения по използване на стоките и върховите технологии, разработва и стратегия за „**контролирано технологично изоставане**“.

В неговата дейност, през 1982 г. бяха направени три промени:

А) По-стриктна забрана за търговия с най-нови технологии, включително компютри и електроника, влакнеста оптика, полупроводници, технологии в металургията и др., както и ограничаване на строителството на европейски промишлени предприятия в страните от СИВ;

Б) Всички спогодби със страните от СИВ на стойност над 100 милиона щатски долара трябваше да бъдат задължително предварително одобрявани, за да е сигурно, че няма трансфер на върхови технологии. Това беше фактически право на американско вето върху европейската търговия със социалистическите страни;

В) Разширява се забранителният списък. В крайна сметка членовете приемат над 100 забележки на САЩ за вече извършен износ и изработва обща стратегия за

недопускане на износ на стратегически технологии. САЩ установяват наблюдение и върху финансовите отношения със СССР и разработват съгласувана политика за кредитиране на износа;

Комитетът е разпуснат през 1994.

През юли 1996 КОКОМ е заменен с Васенарската договореност за контрол на износа с цел предотвратяване на разпространение на оръжията за масово унищожаване. България, наред с предишните членки на КОКОМ, заедно със РФ, Украйна и др. бивши соц. страни става страна учредителка, включително и по покана на САЩ.

Естествената българска реакция за развитие и преодоляване на геополитическите ограничения е създаването на научно-технически раздел на разузнаването в пряка помощ на българската промишленост. Естествено, поради заради спецификата на такова средство, това беше възможно и целесъобразно да стане и да работи професионално само в рамките на Първо главно управление (ПГУ - разузнаването) на Държавна сигурност (ДС) на Народна република България.

За България ДС е събирателно понятие на няколко вида принципно различни дейности, като разузнаване, контраразузнаване и други съществени елементи на всяка национална сигурност в целия свят. Сигурността на една държава през вековете винаги е била е и ще бъде система, с практически еднакви принципи, правила и често еднакви задачи. За България ДС е структурата с необходимата организация, дисциплина, компетентност и подготовка на личния състав и ясни цели и задачи. Частично изключение има само за армията, която разполага с военно разузнаване и контраразузнаване.

2. Що е НТР ?

Система от близо 200 офицери и служители в и към българското разузнаване, обслужващи близо 4 500 научно изследователски, развойни и промишлени структури на България, включително повече от 14 000 водещи български специалисти с висше образование от икономиката и управлението на държавата.

2.1 Структура, родители, настойници- НТР беше специфично и мощно средство в помощ на развитие на икономиката на НРБ за времето 1958 – 1992 г. Основна негова задача беше да помага на българската промишленост за получаване и на съответната икономическа специализация в рамките на СИВ, което се случваше в съответствие с приоритетите, одобряване от експертните групи и последващо политическо одобрение. НТР не е уникално българско явление.

Рожденият ден на НТР е 12 август 1959, когато се отделят трима души от 13-ти отдел на разузнаването: Панайот Радков, Георги Караколев и Любчо Михайлов. Те поставят основите на самостоятелното звено НТО (отделение) впоследствие прераснало в 7-ми отдел на разузнаването /1964 год./ с пръв началник И. Иванов и последващи ръководители Р. Асенов, Н. Райчев и други. През 1980 става Управление НТР към ПГУ-ДС с началник генерал Георги Манчев. Промените

в структурата и състава са в отговор на променящите се потребности на българската икономика и външни фактори. Раздела НТР на българското разузнаване е закрит през 1992 г.

Разбира в процеса на създаване и действие на такава сложна система има елементи на привнесени отвън и/или национални личностни особености граничещи със залитания, идващи и породени извън разузнаването. Те обаче не променят съществената роля и място на разузнаването и в частност на НТР за икономиката на България.

В началото на 60-те години по решение на СИВ България получава решаващата роля в производството на изчислителна техника, разбира се с помощта на НТР и веднага се започва работа например по програмата „Електроника-С”. НТР работеше винаги съгласувано, координирано и практически в ежедневен диалог с приоритетните направления на българската икономика.

От 1962 до 1976 г. за това пряко отговаря проф. Иван Попов, от 1977 до 1987 инж. Огнян Дойнов и до закриването си през 1992 Андрей Луканов.

Те правеха това от позицията на съответните държавни и политически постове с цел постигане на максимална резултатност.

Бащата на българската електроника и на НТР е проф. Иван Попов, председател на ДКНТП, министър и член на политбюро на БКП до 1976 г.

Проф. Иван Попов е роден на 8 дек 1907 г. във Велико Търново. Завършва висше образование математика в СУ, след това електроинженерство със златен медал в Тулуза, Франция. Проф. от МЕИ–София от 1953 г. Владее свободно френски, немски, унгарски, руски езици. Председател на ДКНТП от 1962 до 1971 г., министър на машиностроенето 1971 – 1973, зам. мин. председател и зам.. председател на държавния съвет 1971 – 1976; член на Политбюро на ЦК на БКП 1966 – 1976; председател на ФНТС 1977 – 1989 г. Починал 16 януари 2000 г. Създател на ДСО Изот и ЦИНТИ. *Безспорен баща на българската електроника, включително изчислителна техника и на българския НТР.*

За него казват че е „съвременник на бъдещето“ тъй като има високо европейско образование, висок професионализъм, алергия към общите приказки и некомпетентност, европейска деловитост и ефективност, българофил. Негова е

мисълта: „ *Не се бой да прескачаш бюрократичните бариери, давай информация и знания на този, който може и иска да ги оползотвори, държавата ни се нуждае от творци, не от лакеи*“

(По книгата *Професорът отблизо – 2017 – ФНТС – Спомени за проф. Иван Попов, член кореспондент на БАН, второ допълнено издание*)

Проф. Иван Попов, поради своите лични качества и интелект е равнопоставен партньор и търсен професионалист в СИВ и СССР и Европа, Япония, САЩ. Образно казано, при него административните и партийни позиции консумират неговия талант, знание, интелект, опит (от 1933 г.) в интерес на България.

През 1977 г. Огнян Дойнов поема ръководството на работната група за координация и внедряване на научно-техническия прогрес. Групата разработваше интегрирането и създаването на национални програми, информираше какви са световните тенденции и изготвяше икономически разчети.

На О. Дойнов като ръководител на работната група са дадени функциите на формулиране и разпределение на задачите на научно-техническото разузнаване и фактически до 1987 той поема стратегическото ръководство на НТР. Член на работната група беше и началникът на НТР.

2.2 Личен състав – Броят на служителите на НТР нараства на 30 души през 1966 г. През 1973 г. се приема нов устройствен документ за дейността и през 1975 г. вече има щат от 86 ОР. До 1976 г. имаше практика в НТР да се назначават оперативни работници, идващи извън и нямали нищо общо със системата на ДС и МВР. През 1977 г. дейността се групира в 4 отраслови отделения - Военна техника, машиностроене, металургия, енергетика, транспорт и строителство; Електроника, електротехника и изчислителна техника; Химия, микробиология, селско стопанство, местни суровини и лека промишленост; Икономическо; оперативна група „Задгранични резидентури“; отделение „Информация и анализ“. Създава се и изнесено звено „Център за приложна информация“ за по-добро взаимодействие с потребители на информация, получена по линия на НТР.

В резултат на положителната оценка за работата през 1979 г. се отпускат допълнително 95 щатни бройки офицерски състав (65 за работа зад граница) и 27 щатни бройки за технически и обслужващ персонал. Към 1980 г. НТР работи в САЩ, Япония, ФРГ, Англия, Франция, Италия, Австрия, Канада, Швеция, Швейцария, Холандия, Индия и Испания. На 18 юни 1980 г. с решение № 43 на МС отделът се преобразува на Управление НТР към ПГУ - ДС със състав от 187 служители. То включва и специален отдел 05 за осъществяване координация с външнотърговски предприятия ИНКО, МАТХИМ, КИНТЕКС и др.

За формулиране на задачите на НТР и усвояване на получената информация от НТР (информация с ограничено разпространение) ЦПИ изгради мрежа от водещи български ръководители и специалисти с допуск за работа с такава информация.

Един пример от ежедневието - за преодоляване на естествената бариера при общуването на човека с компютъра (една нова върхова технология), зам. началника на УНТР - Г.Д. инсталира в дежурната стая през 1984 г. компютър ИМКО

(Индивидуален МикроКОмпютър с прототип Епъл), на който имаше инсталирани само шах и Тетрис. Така ОР започнаха да приемат персоналния компютър;

2.3 Приносът на НТР за икономическото развитие на България. Става дума например за:

Електроника и изчислителна техника, в т.ч. и програма „Електроника-С“, което включва в хронологичен ред без да изчерпва:

- Технологии за производство на някои видове електронни компоненти;
- Стандарти и методи за контрол, надеждност, изпитания и т.н.
- Документация и програмни средства за миникомпютри;
- Документация и образци за производството на кварцови резонатори и филтри;
- Доставка на техническа документация, необходима за разработката на дискови устройства, дискови пакети и магнитни глави за 100 и 200 МБ;
- технология и рецептури за магнити с високи показатели – т.н. РЕ-КО магнити;
- технология и оборудване за израстване на кристали от индиев, галиев фосфид, силиций за микроелектрониката и приборостроенето;
- технология и оборудване за огледала за лазери с мощност над 2,5 квт и за дисплеи за българската военна електроника, с които дори СССР не разполагаше;

Програмни средства – както операционни системи така и приложни пакети за проектиране на големи интегрални схеми; за проектиране на многослойни печатни платки; за анализ на термо-хидравлични режими на блокове на ел. централи, за изследване на аварии/сигурност, за отработеното гориво, радиационна защита и за проектиране на тръбопроводи за АЕЦ; за автоматизирано проектиране на кораби. Те са доставяни в обектен или изходен код.

Химия, Фармация

- технологична документация, спецификация на материалите и съоръжения за ултра филтрация и обратна осмоза.
- щамове и технологии за производство на различни антибиотици и препарати;
- технологична документация за промишлено внедряване на препарати за бита, текстилно-спомагателни средства, емулгатори за пестициди и др.
- технология за преработка на отпадъци от каучуковата промишленост;

Военна техника

- конструктивен документация за гранатомет;
- образци на преносими радиостанции с програмируеми синтезатори;
- образци от електронни взриватели за артилерийски снаряди;
- образец на детектор за откриване на пасивни и активни микрофони за подслушване;
- комплексна система за изпитание и проектиране на боеприпаси;
- информация за предаване на данни с инфрачервени лъчи;

Селско стопанство, хранително-вкусова и лека промишленост

- семена и схема за кръстосване на царевица, ориз;
- рецепти за изкуствено приготвяна храна за копринената буба;

- технология за приложението на препарати за растителна защита;
- рецептури и ноу-хау за производство на намаслители за кожарската индустрия и разтворители на лакови кожи ;

Машиностроене

- технология и рецептури за производство на твърдотелни пластини за металорежещи инструменти;
- технология и документация за производство на хидро мотори;

Полезност на дейността на НТР – примерните числа са извадки от изисквани оперативно от държавното ръководство справки за икономическият ефект от внедрена информация, документация, технологии, ноу-хау, придобити от НТР и колеги от другите раздели на българското разузнаване. Те трябва да се разглеждат, само като допълнение и неразделно от положителните резултати на българската икономика: за 1982 г. – 234 милиона щ. д.; за 1984 г. – 66 милиона щ. д. ; за 1985 г. – 182.3 милиона щ. д.; за 1988 г. - 63.7 милиона щ. д. **или общо: 546 мил. долара само за тези 4 години.**

Тук трябва да се добави прекия ефект от информацията, предоставена на потребители в страната по тяхна заявка или косвения ефект от:

- Икономия от разходи за наука и развой. По този начин се намаляваше изостаналостта ни по отношение науко емкост на произвежданата продукция.
- Повишаване квалификацията на специалистите и създаване на възможностите за по-бързото развитие на научно-приложните изследвания и реализация на международния пазар, а не само в рамките на СИВ;
- увеличаване на икономическата независимост на България от чужди икономики и доставчици на суровини, технологии, средства за производство и т.н.

По данни на ООН, България е в десетката на страните износителки на електронно изчислителна техника на глава от населението, като с дял от 4 % за 1987 България е трета след САЩ и Япония. Показателен е примера с комплекса ЕИМ ИЗОТ1014 – ЕС 2709 с матричен процесор с производителност 120 милиона операции в секунда. През 1984 такъв е монтиран в ИКИ на АН на СССР, впоследствие в геофизическите центрове за търсене на нефт и газ, също така и в Китай, Индия, Виетнам.

Друг пример е проекта НЕВА за изграждане на завод за външни запамятаващи устройства за ЕИМ, за който има много информация в публичното пространство от десетилетия;

Обективната оценка за 33 годишната дейност на НТР е:

- България имаше златни години в икономиката със съществен принос и на НТР за периода 1960 – 1990 г. измервани както с позицията в рамките на СИВ така и с водещи позиции в света сред първите 5 - 10– 15 държави производителки на различни продукти на електрониката;
- Най бързата и кратка, оценка дадоха САЩ - дни след промяната на 10 ноември 1989 г. неформално заявиха- **закрийте НТР като структура и дейност. Същественото и изрично подчертавано е, че нямат нищо против личния състав – ОР работили в рамките на българските закони.**

Това не беше само политическа декларация, а тяхно разбиране, многократно потвърдено и при последващите по различни поводи и по различно време, в преки лични контакти с бивши служители на НТР, което често се крие от българските политици.

- Към юни 2019 г. (27 години след закриването) има сектори от българската икономика, които благодарение и на НТР все още присъстват на световния пазар;

3. Как работеше НТР - Както всяка разузнавателна дейност в света НТР се основава на разбирането и прилагането на системност чрез:

- принципи и средства на всяко разузнаване в света и по всяко време, т.е. на първо място принципа на конспиративност и конфиденциалност в дейността по вербоване на разузнавателни източници и привличане на секретни сътрудници с цел придобиване на ценна научно техническа и икономическа информация;

- гъвкавост и координация и разбира се високообразован, мотивиран, национално отговорен личен състав. Започва се с подходящ подбор на кадри- първоначално от системата на МВР инженери, химици, математици, машиностроители. Като впоследствие съгласно изискванията се достига до специалисти с висше образование, извън системата на МВР, отговарящи на изискванията на ПГУ-ДС.

- най-добрата възможна разузнавателна подготовка в България и в разузнавателна школа в СССР;

- национална система, която се изгражда с поколения и за поколения и само в разузнаването.

Това е елемент, който лесно се забелязва и днес в ежедневието на световни сили и дори сравними с България държави от ЕС. Накъсването й заради мандати и/или периоди на властване на отделни групи и/или личности не е довеждало до полза на нацията.

Част от спецификата на НТР беше:

- Пряка и двупосочна връзка с потребителя на придобиваната разузнавателна информация за постигане на максимална ефективност и принос за държавата. Започвайки с формулиране на задачите от промишлеността и продължавайки с оползотворяване на придобиваната информация във възможно най-кратки срокове. Образно казано НТР винаги е бил „слуга на българската промишленост“.
- Постоянно усъвършенстване характерните професионални умения на ОР на НТР:
  - да подберат обекта – като институция, било то фирма, институт, научна организация, от която би могло да се придобие необходимата информация, документация, образци;
  - да се подбере кръга подходящи лица, чрез които да се реши конкретна задача; да се избере подходяща тактика за контакт с тях и постигане на неофициално сътрудничество, често резултат от месеци труд (извън официалните задължения по линия на прикритието);
  - изграждане лични качества на оперативните работници, за да се създадат и развиват продължителни лични отношения и постепенно достигане до неофициално сътрудничество;
  - разработването на механизъм за получаване на необходимата документация, образци и други така, че да не бъде засечено това от противодействащите контраразунавателни органи. Ако документацията, напр. програмни продукти трябва да се върнат в съответната организация се налагат сложни оперативно-технически мероприятия за тяхното копиране, например в съседна не толкова трудна за работа страна. Доставка на получената документация, и образци до България, особено когато това не е възможно да стане по класически начин. Такава организация е още по-сложна, когато се налага да се доведе съответен специалист в България, за да се разясни прилагането на технология, работа с конкретно оборудване без това да не бъде засечено от граничните власти и контраразунавателните органи на няколко държави.

Център за приложна информация /Ц П И/

За формулиране на задачите и внедряване на придобиваната от НТР информация беше създаден специален български Център, без аналог в СИБ. Така се повиши ефективността. Разбира се това беше „двупосочна улица“ и за повишаване на специфичното познание на ОР зад граница, по всяка водеща тема с оперативно изясняване на подробности от поставените задачи за решаване.

С решение на МС № 326/25.05.1973 г. се изгражда подсистемата за НТИ с ограничено разпространение /информация клас А/, като структурата на Централния институт за научно – техническа информация /ЦИНТИ/ се допълни с направление „Център за приложна информация (ЦПИ)“. Неговото ръководството се обезпечаваше кадрово от НТР.

Една от най-важните задачи на ЦПИ бе разработването на ориентировки за дейността „настолното помагало“ на ОР с информация за обектите зад граница и научно-приложно познание за ползване при провежданите срещи. Всяка

ориентировка имаше и образователно-аналитичен увод за да може разузнавача зад граница да влезе в темата на място. Всичко това в обем от близо 400 страници за приоритетите от електроника, изчислителна техника, автоматизация и машиностроене, нови материали, биотехнологии, енергетика и др. Автори бяха най-добрите експерти в България. Имаше и поименен списък на необходимите и търсени документи, образци, компоненти и т.н. На всеки 2 години те се преработваха съобразно измененията в промишленото развитие на страната.

На база подбор и обработка на наличната информация се изготвяше и прогнозно аналитични разработки по отрасли, за ползване от МС и министерствата.

ЦПИ прилагаше златните правила за разпространение, като например: **Получената информацията отива при точния потребител** бил той проектант, научен работник, инженер в съответен институт, завод или лаборатория; и **Оперативна обратна връзка между потребител и доставчик** на информацията в рамките на дни до седмица. Това ставаше, както чрез направената от потребителя оценка, така и чрез личните контакти и разговори с потребителя.

4. Краят на НТР. Необходимо/възможно ли е ново НТР?

В края на 1989г. министърът на МВнР Петър Младенов и генерал Любен Гоцев, зам.министър на МВР провеждат среща със заместник –държавния секретар на Държавния департамент на САЩ г-н Уайтхед. След официалната част американецът с подкупваща усмивка се обръща към генерал Гоцев:

„Персонално Вие сте ми много симпатичен, господин Гоцев, но вашето икономическо и техническо разузнаване в САЩ е много активно. И Вие трябва да разберете, че докато не прекратите тази дейност, ние не можем да ви приемем за приятели с всички произтичащи от това последствия“.

След промените у нас пристига на официално посещение държавният секретар на САЩ ДжеймсБейкър. След срещата А.Луканов веднага извиква ръководството на НТР в Министерския съвет и поставя ултимативно искането: „Незабавно научно -

техническото разузнаване да бъде абсолютно разформировано! Иначе ни чака непоправим удар"., той фактически точно възпроизвежда ултиматума на американския държавен секретар! Отговорът на ръководителя и двете отговорни лица от УНТР е: „Ние нямаме право и власт еднолично да закриваме структури, създадени с акт на МС в помощ на българската икономика“.

Разговорът фактически става безпредметен, тъй като решението на държавното ръководство вече е окончателно! И един пример на личен парадокс –в годината след закриването на НТР- Министерството на външните работи с министър Стоян Ганев изрично писмено информира страна от Европа, че там пребивава бивш кадрови офицер на НТР. Компетентният орган на съответната държава привиква нашия колега, който аргументирано обяснява фактите, че не е работил срещу конкретната държава. Служителят пребивава безпроблемно там и до днес. Да не говорим за г-н Димитър Луджев, който в качеството си на държавник изрично настоява да бъдат предадени имената на действащите български разузнавачи на съответните чуждестранни служби за сигурност, защото България вече няма тайни от своите съюзници.

Както посочихме през 1992 г. НТР беше закрито и значителната част от служителите освободени. Така стана в България!

В съвременния свят най-развитите държави от Северна и Южна Америка, от Азия и Европа, вкл. държавите-членки на ЕС и НАТО в зависимост от своите икономически възможности и национални интереси, чрез специализираните си структури развиват разузнавателна дейност и придобиват научно техническа и икономическа разузнавателна информация навсякъде по света. Разбира се за САЩ, Китай и Русия приоритетите са преди всичко в сферата на стратегическите области свързани с овладяването на космоса, океаните и моретата, земната повърхност и най-вече в сферата на ВПК, тъй като всеки сериозен пробив в тези сфери влияе непосредствено върху националната сигурност. Общото за останалите развити държави е, че освен за подпомагане на ВПК, те придобиват научно техническа информация и за енергийната сигурност, както и за върховите технологии в основните структуроопределящи сектори в своята национална икономика.

България, като страна-членка на НАТО и ЕС е длъжна да полага необходимите усилия, за да догонва своите съюзници в икономическото си и индустриално развитие и да бъде пълноценен и надежден партньор. В тази връзка държим да подчертаем своето мнение, че България би трябвало да работи за придобиване на научно техническа информация за подпомагане на своята научноизследователска и развойна дейност не само в предприятията на ВПК, но и в сферата на енергийната сигурност и по специално в ядрената енергетика, в съвременните експлоатационни технологии за добив на нефт и газ, с оглед предстоящата разработка на Черноморския шелф и т.н.

Нашето мнение е, че единствено едно ново Българско научно техническо разузнаване, съобразено с новите геополитически условия, ще бъде в състояние успешно да се справи с тези предизвикателства, като своевременно ориентира българския бизнес и българското държавно ръководство за съвременните тенденции в световните икономически процеси, за действията на конкуренцията, осигурявайки необходимите условия и предпоставки за взимането на правилните стратегически решения в сферата на националната сигурност и промишлеността.

През последните години ставаме свидетели на земетръсни промени /размествания в света. Променя се еднополюсният световен ред, променят се международните икономически отношения.

Подобни промени настъпват и в ЕС, където членува и България. В крайна сметка постепенно се възвръща и нараства ролята на националната държава. Твърде вероятно е, тези промени своевременно да бъдат осъзнати и в България. Тогава НТР- това мощно средство за оцеляване и развитие на българската икономика би трябвало ДА стане не само възможно, но и задължително условие за просперитета на България!

Автор: Екип на АРЗ
м.юли 2019г.